

Zamawiający:

Urząd Gminy Smołdzino
ul. Kościuszki 3
76-214 Smołdzino

Jednostka projektowa:

Eko-Log Sp. z o.o.
ul. Dobrowita 16
61-063 Poznań
tel./fax: (61) 871 06 49
e-mail: projekty@eko-log.pl

Nazwa opracowania:

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Smołdzino
na lata 2011 - 2014
z perspektywą do roku 2018**

Zespół projektantów:

inż. Katarzyna Walkowiak
mgr Wioletta Bartłomiejczak
mgr inż. Katarzyna Bzdęga
mgr Jakub Smakulski
mgr Marcin Jęsko
mgr inż. Dariusz Frąckowiak

Spis treści

SPIS SKRÓTÓW.....	4
1. WSTĘP.....	5
1.1. Podstawa prawna.....	5
1.2. Cel i zakres opracowania	5
1.3. Metodyka opracowania programu	6
2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM.....	6
2.1. Dane administracyjne i położenie geograficzne.....	6
2.2. Geomorfologia i rzeźba terenu.....	7
2.3. Warunki klimatyczne.....	8
2.4. Warunki hydrologiczne.....	8
2.5. Formy użytkowanie terenu.....	8
2.6. Demografia.....	8
2.7. Gospodarka.....	9
2.8. Rolnictwo.....	9
2.9. Turystyka i rekreacja.....	9
2.10. Infrastruktura techniczna.....	11
2.10.1. Drogi, komunikacja zbiorowa.....	11
2.10.2. Wodociągi i kanalizacja.....	11
2.10.3. Zapatrzenie w gaz.....	11
2.10.4. Elektroenergetyka.....	11
2.10.5. Zapatrzenie w energię ciepłą.....	11
2.10.6. Gospodarka odpadami.....	11
2.11. Środowisko przyrodnicze.....	11
2.11.1. Formy ochrony przyrody.....	12
2.13. Poważne awarie i zagrożenia naturalne.....	13
2.13.1. Poważne awarie.....	13
3. STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY.....	14
3.1. Jakość wód i stosunki wodne.....	14
3.1.1. Wody powierzchniowe i podziemne.....	14
3.2. Stan powietrza atmosferycznego.....	14
3.3. Emisja hałasu.....	15
3.4. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	17

4. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ POLITYKI EKOLOGICZNEJ GMINY.....	18
4.1. Priorytety polityki ekologicznej gminy.....	18
4.2. Analiza SWOT dla poszczególnych obszarów strategicznych.....	25
4.3. Zadania ekologiczne na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018.....	27
5. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI NA LATA 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018.....	30
5.1. Struktura finansowania	30
6. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	34
6.1. Struktura zarządzania środowiskiem.....	34
7.2. Zarządzanie programem.....	36
6.3. Monitoring	37
7. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	39
8. Bibliografia.....	41
9. Spis tabel.....	41

SPIS SKRÓTÓW

BS – z ang. *Black smoke* – pył zawieszony

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KSP – Krajowa Sieć Przesyłowa

LGD – Lokalna Grupa Działania

NN – Niskie Napięcie

OZE – Odnawialne Źródła Energii

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

SN – Średnie Napięcie

SP – Szkoła Podstawowa

SUKZIP -Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

WKZ – Wojewódzki Konserwator Zabytków

WN – Wysokie Napięcie

WPOŚ – Wojewódzki Program Ochrony Środowiska

1. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Program ochrony środowiska dla Gminy Smołdzino na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018”.

Zgodnie z art. 17 i 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t. j.: Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, organ wykonawczy gminy jest zobowiązany do opracowania Gminnego Programu Ochrony Środowiska.

Ustawa Prawo ochrony środowiska jest podstawowym aktem prawnym w dziedzinie ochrony środowiska i pełni funkcje ustawy ramowej dla całego ustawodawstwa z tego zakresu. Program ochrony środowiska, zwany dalej Programem, w rozumieniu wyżej wymienionej ustawy jest dokumentem, który określa cele i zadania administracji państwowej oraz jednostek samorządu terytorialnego w dziedzinie ochrony, kształtowania i racjonalnego wykorzystywania zasobów środowiska.

1.2. Cel i zakres opracowania

Program odnosi się do szeroko rozumianej tematyki ochrony środowiska na terenie gminy oraz określa wytyczne polityki ochrony środowiska w jej regionie. Szybki rozwój gospodarczy wiąże się z ingerencją w środowisko i zaburzeniem naturalnej równowagi jaka w nim panuje. Przewidziane do realizacji zadania dają możliwość zapewnienia mieszkańcom odpowiednich warunków życia, a organom administracji samorządowej umożliwiają wykazanie troski o środowisko naturalne i jego zasoby. Podejmowane w ostatnim czasie kwestie konieczności ochrony zagrożonych gatunków, siedlisk i takich elementów środowiska jak woda, powietrze, gleba i zasoby geologiczne stają się coraz aktualniejsze. Wszelkie działania ukierunkowane na rozwój społeczno – gospodarczy powinny być podejmowane przy wykazywaniu troski o środowisko i jego zasoby. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz, które poprzez realizowanie swojej polityki ekologicznej powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne.

Zakres niniejszego Programu Ochrony Środowiska obejmuje:

- politykę ekologiczną i kierunki działań zgodne z dokumentami programowymi gminy
- krótką charakterystykę Gminy Smołdzino;
- analizę aktualnego stanu środowiska na terenie gminy;
- cele strategiczne dla gminy, w tym główne kierunki działań w zakresie ochrony środowiska;
- harmonogram rzeczowo-finansowy zadań przewidzianych do realizacji w rozpatrywanym okresie;
- system monitoringu wdrażania i realizacji opracowania.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Smołdzino przedstawia aktualny stan środowiska gminy oraz wskazuje kierunki działań zmierzające do jego ochrony.

1.3. Metodyka opracowania programu

Opracowując Program przyjęto następującą kolejność działań:

- określenie założeń ochrony środowiska dla gminy, które zostały przyjęte w dokumentach wyższego szczebla;
- krótka charakterystyka gminy oraz ocena stanu środowiska;
- wyznaczenie celów i zadań krótkookresowych – na lata 2011-2014;
- wyznaczenie celów i zadań długoterminowych do roku 2018;
- określenie sposobu finansowania zadań;
- sposób kontroli realizacji programu.

Źródłem informacji w trakcie sporządzania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy były: dane pochodzące z instytucji administracji publicznej różnego szczebla, dane statystyczne, jak również wytyczne zawarte w Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 oraz literatura fachowa.

Jako punkt odniesienia dla przedmiotowego dokumentu przyjęto aktualny stan środowiska i infrastruktury na terenie gminy z uwzględnieniem dostępnych danych. Na podstawie stanu aktualnego oraz analizy zadań określonych w poprzedniej wersji Programu, a także celów i kierunków zadań zdefiniowanych w Polityce ekologicznej państwa, wyznaczono cele i kierunki działań.

2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM

2.1. Dane administracyjne i położenie geograficzne

Gmina Smołdzino położona jest we północnej części województwa pomorskiego, w północnej części powiatu słupskiego. Północną część gminy zajmuje Słowiński Park Narodowy. Gmina sąsiaduje z gminami: od zachodu z gminą Ustka, od południa z gminami Słupsk i Główczyce, od wschodu z gminami Łeba i Wicko.

Rysunek 1: Gmina Smołdzino i jej lokalizacja na terenie powiatu słupskiego.

Źródło: Wikipedia

2.2. Geomorfologia i rzeźba terenu

Gmina Smołdzino według fizycznogeograficznego podziału Polski J. Kondrackiego (1998) zlokalizowana jest w obrębie dwóch mezoregionów: Wybrzeże Słowińskie i Wysoczyzna Damnicka, które są częścią Makroregionu Pobrzeże Koszalińskie. Gmina zlokalizowana jest na Nizinie Gardnieńsko – Łebskiej z najwyższym wzniesieniem – górą Rowokół (115 m n.p.m). Warto zaznaczyć, że na terenie gminy znajdują się unikatowe na skalę światową ruchome wydmy przemieszczające się z prędkością 10 m rocznie.

2.3. Warunki klimatyczne

Klimat Gminy Smołdzino jest w głównej mierze kształtowany przez wpływ Morza Bałtyckiego. Klimat charakteryzuje się dużą zmiennością warunków pogodowych. Roczna suma opadów w Gminie Smołdzino wynosi ok. 696 mm/rok. Jest to wskaźnik dość wysoki mając na uwadze średnia krajowa wynosząca ok. 600 mm.

2.4. Warunki hydrologiczne

Na terenie gminy znajduje się 4 jeziora: Łebsko, Dołgie Wielkie, Dołgie Małe, Gardno. Jezioro Gardno ma powierzchnię 2469 ha, a jego głębokość maksymalna wynosi 2,6 m. Przez jezioro przepływa rz. Łupawa. Jezioro Łebsko ma powierzchnię 7142 ha, a jego maksymalna głębokość wynosi 6,3 m. Jezioro Dołgie Wielkie ma obszar 156,4 ha i maksymalna głębokość 2,9 m. Najmniejszym jeziorem jest Dołgie Małe, które ma 6,3 ha powierzchni i maksymalnej głębokości 1,7 m.

Przez gminę przepływają rzeki: Łeba, Brodniczka, Stara Łeba, Pustynka, Łupawa. Teren gminy jest również terenem zlewni dwóch rzek: Łeby i Łupawy. Na terenie gminy występują jeszcze kanały: kanał Gardno-Łebsko oraz Łupawa-Łebsko. Na terenie gminy znajduje się ujęcie wód podziemnych (objęte monitoringiem Państwowego Instytutu Geologicznego) w m. Czołpino o głębokości 5m.

2.5. Formy użytkowanie terenu

Podstawowym zasobem naturalnym gminy (poza terenem Słowińskiego Parku Narodowego) są gleby użytkowane rolniczo. Na terenie gminy dominują gleby dobrej jakości.

2.6. Demografia

Teren gminy zamieszkuje około 3400 osób. Gęstość zaludnienia wynosi: 13,6 osób/km². Większość mieszkańców zajmuje się rolnictwem, a tylko niewielka część ludności pracuje w usługach i innych sektorach gospodarki. Dokładne dane zmian liczby ludności na terenie gminy zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 1: Zmiany liczby ludności w gminie Smołdzino w latach 2008 - 2010

Lp.	Lata	Liczba mieszkańców
1.	2008	3424
2.	2009	3380
3.	2010	3398

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

2.7. Gospodarka

Powiat Słupski i gmina Smołdzino jest regionem typowo rolniczym. Dominującymi sektorami gospodarki na tym terenie są: budownictwo, przemysł rolno-spożywczy, cukierniczy, odzieżowy, drzewny, meblarski i motoryzacyjny.

Tabela 2: Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej

Jednostka terytorialna	Rok 2010 – ilość jednostek gospodarczych
Smołdzino	167

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

2.8. Rolnictwo

Jest to region typowo rolniczy, na którym gospodarstwa rolne trudnią się przede wszystkim produkcją roślinną, a rzadziej zwierzęcą. Rolnictwo może dobrze się rozwijać (poza ograniczeniami wynikającymi z istnienia Słowińskiego Parku Narodowego) ponieważ gleby są bardzo dobrej jakości.

2.9. Turystyka i rekreacja

W gminie znajduje się kilkanaście podmiotów z dziedziny gospodarki w zakresie usług hotelarskich i gastronomicznych. Zgodnie z informacjami zawartymi w powiatowym Planie gospodarki odpadami na terenie gminy znajduje się 85 miejsc noclegowych, a średnia ilość udzielanych noclegów wynosi ok. 2400. Szacuje się, że miejsc noclegowych jest znacznie więcej – ok. 600.

Na terenie gminy występują szlaki turystyczne oraz ścieżki przyrodnicze (dane pozyskane z smoldzino.most.org.pl);

Szlaki turystyczne:

- Szlak Północny (nadmorski) Łeba - Rowy, zn. czerwone, około 40 km
- Szlak Południowy - Łeba - Gardna Wielka, zn. żółte, około 38 km
- Szlak łącznikowy - Gardna Wielka - Jezioro Gardno, zn. czarne, około 5 km
- Szlak łącznikowy - Smołdzino - Jezioro Dołgie Wielkie, zn. czarne, około 7 km
- Szlak łącznikowy - Smołdziński Las - Czołpino, zn. czarne, około 4 km
- Szlak spacerowy - Rowy - Jezioro Dołgie Małe - plaża - Rowy, zn. zielone, około 17 km
- Szlak spacerowy - Łeba - Łeba przez Łącką Górę, zn. zielone, około 20 km

Ścieżki przyrodnicze:

- "Latarnia" - długość 1 km
- "Rowokół" - długość 3 km
- "Klucky Las" - długość 5 km

2.10. Infrastruktura techniczna

2.10.1. Drogi, komunikacja zbiorowa

Przez teren gminy przebiegają drogi powiatowe i gminne. Brak jest dróg krajowych i wojewódzkich. Długość dróg gminnych wynosi 31 km, a powiatowych 48,70 km, w tym utwardzone: 41,80 km. Na terenie gminy funkcjonuje połączenie komunikacji PKS. Brak jest połączenia PKP.

2.10.2. Wodociągi i kanalizacja

Gmina posiada sieć wodociagową o długości 56 km. Liczba czynnych oczyszczalni ścieków wynosi 10, które posiadają maksymalną przepustowość 34 273,7 m³/dobę. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 2,4 km.

2.10.3. Zaopatrzenie w gaz

Brak informacji na temat zaopatrywania w gaz w postaci gazociągów.

2.10.4. Elektroenergetyka

Cały teren gminy Smołdzino jest zelektryfikowany. Na terenie gminy znajduje się instalacja do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł (elektrownia wodna).

2.10.5. Zapatrzenie w energię ciepłą

Na obszarze gminy brak jest scentralizowanych systemów zbiorowego zaopatrzenia w ciepło. Do zaopatrzenia w ciepło budynków użyteczności publicznej, usług, zakładów stosuje się kotłownie, często na paliwo stałe. W zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej do ogrzewania pomieszczeń wykorzystuje się tradycyjne urządzenie: trzony kuchenne, piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo stałe, a w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe (olej opałowy i gaz propan – butan).

2.10.6. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Smołdzino nie ma czynnego składowiska odpadów komunalnych. Mieszkańcy gminy gromadzą odpady komunalne w pojemnikach przydomowych, które później są unieszkodliwiane metodą składowania na składowisku w miejscowości Bierkowo.

2.11. Środowisko przyrodnicze

Gmina Smołdzino posiada bardzo duży potencjał w zakresie środowiska przyrodniczego. Głównym elementem tego potencjału jest Słowiński Park Narodowy.

2.11.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- Słowiński Park Narodowy
- Rezerwat przyrody Gardnieńskie Łęgi
- Rezerwat przyrody Jezioro Dołgie Małe
- Rezerwat przyrody Kluki
- Rezerwat przyrody Klukowe Buki
- Rezerwat przyrody Klukowe Łęgi
- Rezerwat przyrody Mierzeja
- Rezerwat przyrody Moroszka
- Rezerwat przyrody Wyspa Kamienna
- Rezerwat przyrody Wierzchocińskie Jałowce
- Rezerwat przyrody Rowokół

Obszary Natura 2000

Nazwa obszaru	Kod obszaru
Ostoja Słowińska	PLH220023
Dolina Łupawy	PLH220036
Przybrzeżne Wody Bałtyku	PLB990002

Użytki ekologiczne

Na terenie Gminy Smołdzino znajduje się 5 użytków ekologicznych, które zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3: Wykaz użytków ekologicznych

Nazwa	Lokalizacja	Powierzchnia [ha]
Łokciowe Sitowiska	Gm. Smołdzino, obr. Łokciowe	192,82 ha
Zelazo	Gm. Smołdzino, obr. Smołdzino	299,77 ha
Krasne Łączki	Gm. Smołdzino, obr. Łokciowe	187,75 ha
Ciemieńskie Prusznice	Gm. Smołdzino, obr. Skórzyno	103,87 ha
Czołpińskie Łęgi	Gm. Smołdzino, obr. Smołdziński Las	254,76 ha

2.13. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

2.13.1. Poważne awarie

Na obszarze Gminy Smołdzino nie stanowi obszaru, na którym istnieje możliwość wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego. Na obszarze gminy nie są zlokalizowane zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Inne poważne awarie mogą wystąpić w związku z magazynowaniem i stosowaniem w zakładach substancji niebezpiecznych, niewłaściwym postępowaniem z substancjami niebezpiecznymi i dystrybucją produktów ropopochodnych. Na obszarze gminy nie ma również lokalizacji szlaków transportowych o dużym natężeniu ruchu.

3. STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY

3.1. Jakość wód i stosunki wodne

3.1.1. Wody powierzchniowe i podziemne

Badania stanu wód prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. Poniżej zestawiono wyniki badań za rok 2009. Badany był stan jakości rz Łupawa (stan ekologiczny). Stan ten określono jako dobry. Stan chemiczny w tym samym punkcie badawczym określono jako poniżej dobrego. Zawartość azotanów (mgNO_3/l) dla wartości średniej wynosi 8,10, a dla wartości maksymalnej 8,85.

Ocena stanu jakościowego wód w jeziorach nie jest monitorowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku.

Wody podziemne są klasyfikowane jako klasa IV jakości.

3.2. Stan powietrza atmosferycznego

Emisja pyłów i gazów powstająca na skutek działalności człowieka (np. z procesów energetycznego spalania paliw dla celów bytowych i przemysłowych, z rolnictwa i transportu drogowego) powoduje zmianę naturalnego składu chemicznego powietrza i powstanie jego zanieczyszczenia. Z raportu WIOŚ w Gdańsku wynika, że w odniesieniu do całego województwa nastąpił spadek całkowitej emisji SO_2 , CO, NO_2 i pyłów. Związane jest to z realizacją inwestycji energooszczędnych. Nadal występują wysokie różnice stężeń pomiędzy okresem letnim i zimowym (grzewczym). Z palenisk domowych głównie opalanych węglem kamiennym są emitowane tlenki węgla, dwutlenek siarki oraz produkty niecałkowitego spalania np. benzo-a-piren powodujące powstanie emisji powierzchniowej i lokalne zanieczyszczenie atmosfery. Większość terenów gminy Smołdzino jest wykorzystywana rolniczo, stąd też ten sektor będzie stanowił największe źródło emisji NH_4 i CH_4 . Na terenie gminy nie znajdują się duże zakłady przemysłowe, lecz działają drobne podmioty gospodarcze, które nie mają dużego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Poziomy stężenie zanieczyszczeń w powietrzu wynikają bezpośrednio z wielkości emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz warunków meteorologicznych. Istotny jest również napływ zanieczyszczeń z obszarów sąsiednich.

Wskaźniki stężeń zbadanych substancji chemicznych w 2009 r. mieszczą się w zakresie dopuszczalnych wartości określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. Z 2010 r. nr 16 poz. 87).

Tabela 4: Klasyfikacja poziomów stężeń substancji w powietrzu atmosferycznym ze względu na zdrowie ludzi

Lp.	Substancja	Uzyskana klasa	Działania wynikające z klasyfikacji	Klasa łączna
1.	SO ₂	A	Nie wymagane	A
2.	NO ₂	A	Nie wymagane	
3.	PM10	A	Nie wymagane	
4.	Pb	A	Nie wymagane	
5.	C ₆ H ₆	A	Nie wymagane	
6.	CO	A	Nie wymagane	
7.	As	A	Nie wymagane	
8.	Ba(a)P	A	Nie wymagane	
9.	Cd	A	Nie wymagane	
10.	Ni	A	Nie wymagane	

Źródło: Raport WIOŚ o stanie środowiska województwa pomorskiego 2009r. (opracowanie własne).

Głównymi czynnikami przyczyniającymi się do powstawania zanieczyszczeń są emisje z indywidualnych systemów grzewczych budynków („niska emisja”), większa na terenach o zwartej zabudowie mieszkalnej,

3.3. Emisja hałasu

Hałas jest jednym z głównych czynników zanieczyszczających środowisko. Wpływa on przede wszystkim na ogólny stan fizyczny jak i psychiczny człowieka, przede wszystkim powodując senność, poczucie zmęczenia oraz ból głowy. Ciągłe i nadmierne przebywanie w hałasie jest powodem chorób psychicznych oraz nowotworowych. Zanieczyszczenie środowiska hałasem jest powodowane przez następujące źródła:

- komunikacja samochodowa, kolejowa czy też lotnicza;
- zakłady przemysłowe, rzemieślnicze;

Zazwyczaj klimat akustyczny wyrażany jest ilościowo za pomocą wskaźników hałasu określających poziomy dźwięku z korekcją A w porze dnia oraz nocy, bądź też wskaźnikiem dziennowieczorowo-nocnym. Dopuszczalne poziomy hałasu są regulowane poprzez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r., poz. 826 z późn. zm.). Zgodnie z rozporządzeniem wyróżnia się dwa główne tereny zamieszkałe, a mianowicie: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny zabudowy zagrodowej. Wartości dopuszczalne zgodnie z powyższym rozporządzeniem

przedstawiono w zawartej poniżej tabeli.

Tabela 5: Dopuszczalne wartości poziomów hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu ważone wskaźnikami L_{AeqD} , L_{AeqN} , w odniesieniu do jednej doby.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom dźwięku w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe objekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{AeqD} Pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 16 godzin	L_{AeqN} Pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} Pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia	L_{AeqN} Pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska, b) Tereny szpitali poza miastem,	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 (Dz. U. z 2007r. Nr 120, poz. 826 ze zm.)

Przez teren Gminy Smóldzino przechodzą drogi powiatowe i gminne o mało istotnym natężeniu ruchu. Poziom hałasu drogowego jest zależny przede wszystkim od:

- natężenia ruchu, w tym ruchu pojazdów ciężkich;
- stanu nawierzchni jezdni;
- prędkości poruszających się pojazdów.

Stopień wykorzystania dróg oraz natężenia ruchu nie stanowi istotnego czynnika na stan środowiska akustycznego na poziomie gminnym.

Klimat akustyczny panujący w środowisku zależy również od pozostałych źródeł hałasu, takich jak: zakłady przemysłowe, rzemieślnicze, usługowe, gastronomiczne lub branże rozrywkowe, które są zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej. W okresie intensywnych

prac polowych notuje się duży wpływ maszyn rolniczych na poziom hałasu.

3.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

Podstawą prawa krajowego w zakresie ochrony środowiska przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz 150 ze zm.). Zgodnie z artykułem 121 tej ustawy ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega przede wszystkim na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Wartości dopuszczalne promieniowania elektromagnetycznego dotyczą wyłącznie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności (zwłaszcza szpitale, żłobki, przedszkola, internaty). Są one regulowane poprzez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1183).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, składowa elektryczna elektromagnetyczna promieniowania o częstotliwości 50 Hz nie może przekraczać wartości 1 kV/m oraz 60 A/m. Wartości te ujęto w poniższej tabeli.

Tabela 6: Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Parametr fizyczny Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość moc
50 Hz	1 kV/m	60 A/m	-

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1183)

Dla miejsc dostępnych dla ludności parametry te są zróżnicowane i zależne od częstotliwości pola elektromagnetycznego. Zakresy przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 7: Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych w środowisku dla miejsc dostępnych dla ludności.

Lp.	Zakres częstotliwości	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna
1.	0 Hz	10 kV/m	2500 A/m
2.	0 – 0,5 Hz	-	2500 A/m
3.	0,5 – 50 Hz	10 kV/m	60 A/m
4.	0,05 kHz – 1 Hz	-	3 A/m
5.	0,001 MHz – 3 MHz	20 V/m	3 A/m
6.	3 MHz – 300 MHz	7 V/m	-
7.	300 MHz – 300 GHz	7 V/m	-

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1183)

Najbardziej rozpowszechnionymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej, pracujących w paśmie 900 MHz oraz 1800 MHz i wyższych częstotliwościach oraz napowietrzne linie elektroenergetyczne przesyłające energię elektryczną. Przez teren gminy nie przebiegają sieci przesyłowe (KSP) najwyższych napięć. Natomiast przechodzą sieci wysokiego napięcia (WN), średniego napięcia (SN) oraz linie niskiego napięcia (NN). Oddziaływanie linii elektromagnetycznych wysokiego napięcia (110 kV) ogranicza się do określonego pasa terenu przebiegającego wzdłuż linii energetycznej. Natężenie pól elektromagnetycznych maleje tutaj wraz z odległością od linii elektroenergetycznej (poniżej 1 kV/m w odległości od 10 do 30 m licząc od rzutu skrajnego przewodu na powierzchnie terenu).

Przeprowadzone pomiary nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych na terenie gminy Smołdzino.

4. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ POLITYKI EKOLOGICZNEJ GMINY

4.1. Priorytety polityki ekologicznej gminy

Gminne Programy Ochrony Środowiska realizują wytyczne określone w krajowej i regionalnej polityce ekologicznej, z niej wynikają i jej są podporządkowane. Dokumentem nadrzędnym, który stanowi podstawę strategii przyjętej przez samorządy lokalne w tym zakresie stanowi „POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016” uchwalona przez Sejm RP 22 maja 2009 r. (M.P. 2009 Nr 34 poz. 501). Zgodnie z jej założeniami zostały wyznaczone trzy podstawowe kierunki działań, jakie powinny być realizowane w obszarze ochrony środowiska na terenie Polski w najbliższym czasie:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju;
- przystosowanie do zmian klimatu;
- ochrona różnorodności biologicznej.

Na podstawie celów i kierunków działań, które zostały wyznaczone przez Radę Ministrów w wyżej wymienionym dokumencie, zostały opracowane najpierw wojewódzkie, następnie powiatowe i gminne Programy Ochrony Środowiska.

Głównym celem strategicznym polityki ekologicznej dla województwa pomorskiego, na terenie którego leży gmina Smołdzino jest zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego regionu w celu poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności województwa. Realizacja celu głównego jest możliwa pod warunkiem przyjęcia obowiązującej zasady zrównoważonego rozwoju, identyfikacji określonych priorytetów ochrony środowiska oraz ich realizacja. Celami ekologicznymi są:

- dalsza poprawa jakości wód powierzchniowych, zwłaszcza jezior
- zachowanie jakości wód podziemnych i ich ochrona przed degradacją
- dalsza poprawa jakości powietrza atmosferycznego
- poprawa warunków klimatu akustycznego
- zapobieganie powodziom i skutkom suszy
- wdrożenie i prowadzenie racjonalnego systemu gospodarowania odpadami
- zachowanie i kształtowanie różnorodności biologicznej regionu, z ograniczeniem populacji obcych gatunków roślin i zwierząt
- zwiększenie lesistości województwa
- ochrona gruntów przed erozją i przeciwdziałanie degradacji gleb
- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i zdegradowanych
- ochrona złóż kopalin przed nieracjonalną eksploatacją
- kształtowanie systemu obszarów chronionych i dostosowanie go do nowych uwarunkowań prawnych
- przeciwdziałanie poważnym awariom i poważnym awariom przemysłowym.

Tabela 8: Cele i kierunki działań gminy Smołdzino na lata 2011 - 2014 wynikające dokumentów nadrzędnych

CELE ŚRÓDOKRESOWE (do 2014 r.)	KIERUNKI DZIAŁAŃ
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Ochrona przyrody i krajobrazu</p> <ol style="list-style-type: none"> Zachowanie dla przyszłych pokoleń terenów o wyróżniających się w skali regionu walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych; Utrzymanie różnorodności biologicznej województwa na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu). 	<ol style="list-style-type: none"> Kształtowanie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na terenach najcenniejszych przyrodniczo z zachowaniem możliwości rozwoju gospodarczego województwa, Opracowanie planów ochrony dla obszarów Natura 2000 Opracowanie planów ochrony dla rezerwatu przyrody Dostosowanie reżimów ochronnych na obszarach chronionych do potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu oraz do zamierzeń rozwoju społeczno – gospodarczego Realizacja powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych Dalsze wdrażanie strategii rozwoju obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych oraz gatunków wprowadzenie programu udroźnienia rzek w celu umożliwienia migracji organizmów wodnych Intensyfikacja wdrażania i promocji programów rolnośrodowiskowych Poprawa stanu zniszczonych cennych przyrodniczo ekosystemów, zwłaszcza dolin rzecznych oraz siedlisk
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Ochrona i rozwój lasów</p> <ol style="list-style-type: none"> Kształtowanie właściwej struktury przestrzennej, gatunkowej i wiekowej lasów Wykorzystanie gospodarcze zasobów leśnych z zapewnieniem zachowania trwałości lasów oraz ich potencjału biologicznego, produkcyjnego i regeneracyjnego 	<ol style="list-style-type: none"> Zwiększanie lesistości Uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczo krajobrazowych w planowaniu nowych zalesień Zwiększenie stabilności ekosystemów leśnych poprzez zróżnicowanie struktury pionowej drzewostanów, urozmaicenie formy zmieszania Racjonalne rekreacyjne udostępnianie lasów Kontynuowanie i rozwijanie monitoringu środowiska leśnego w celu rozpoznania stanu lasu, przeciwdziałania pożarom, rozwojowi szkodników i chorób

	CELE ŚRÓDOKRESOWE (do 2014 r.)	KIERUNKI DZIAŁAŃ
Ochrona zasobów kopalin	Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalną eksploatację i minimalizowanie degradacji środowiska	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach 2. Przeciwdziałanie nielegalnej eksploatacji kopalin
Ochrona powierzchni ziemi i gleb	Ochrona zasobów glebowych przed degradacją i nieracjonalnym użytkowaniem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań prewencyjnych w zakresie przeciwdziałania wyłączenia z użytkowania rolniczego gleb o wysokich walorach użytkowych, 2. Przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo 3. Ograniczenie procesów erozji wodnej i wietrznej, 4. Prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi 5. rekultywacja gleb zdegradowanych metodami biologicznymi i technicznymi, 6. Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych uwzględniających działania prewencyjne

Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wód i energii

Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość	Wzrost efektywności wykorzystania zasobów wodnych i surowcowych na cele gospodarcze, zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki, zapobieganie oraz ograniczanie powstawania odpadów u źródła ilości, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie i intensyfikacja stosowania zamkniętych obiegów wody w przedsiębiorstwach, 2. Wspieranie działań zmierzających do zmniejszenia zużycia wody i podniesienia efektywności wykorzystania energii w gospodarce komunalnej, 3. Zwiększenie sprawności wytwarzania energii i zmniejszenia strat energii w przesyśle
---	--	---

CELE ŚRÓDOKRESOWE (do 2014 r.)

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią

Trwały i zrównoważony rozwój w gospodarowaniu zasobami wodnymi województwa, skuteczna ochrona przed powodzią i suszą.

1. Tworzenie warunków do szerokiego korzystania z wód (rekreacja, energetyka) przy nie pogarszaniu ich jakości
2. Realizacja programu małej retencji województwa pomorskiego
3. Właściwe utrzymanie wód i urządzeń wodnych
4. Utrzymanie koryt rzecznych
5. Wyznaczenie obszarów zalewowych
6. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych
7. Budowa i modernizacja ujęć wody

Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych

Zwiększenie produkcji energii pochodzących z odnawialnych źródeł energii (OZE) zgodnie z krajową polityką energetyczną

1. Sporządzenie analizy dotyczącej wyznaczenia terenów dla lokalizacji elektrowni wiatrowych, w tym szczególnie parków wiatrowych oraz innych instalacji OZE
2. Wykorzystanie biomasy, energii wiatrowej, wodnej
3. Realizacja przedsięwzięć z zakresu małej retencji z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych

Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Relacja środowisko - zdrowie

1. Kontynuowanie procesu włączenia problematyki środowiskowego zagrożenia zdrowia do procedur zarządzania jakością środowiska
2. Zmniejszenie narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku życia i pracy

1. Wdrażanie strategicznego programu rządowego „Środowisko a zdrowie”, zgodnego z wytycznymi Europejskiego Biura Światowej Organizacji Zdrowia
2. Kontynuowanie realizacji strategicznego programu rządowego „Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia człowieka w środowisku pracy”
3. Przyspieszenie budowy wodociągów oraz systemów oczyszczania i odprowadzania ścieków
4. Stworzenie systemu skutecznego kontrolowania działań każdej instytucji na rzecz ochrony zdrowia ludzi przed szkodliwymi skutkami fizycznego, chemicznego, biologicznego i społecznego środowiska,

CELE ŚRÓDOKRESOWE (do 2014 r.)

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Poprawa jakości wód

Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zabezpieczenie potrzeb ludności w zasoby wody pitnej.

1. Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie jest niemożliwa technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej
2. Działania edukacyjne i kontrolne w zakresie przeciwdziałania odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód lub do ziemi
3. Wspieranie budowy szczelnych zbiorników na gnojówkę i gnojowicę, płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt oraz maksymalne ograniczenie prowadzenia hodowli bezściółkowej
4. Lokalizowanie (budowa nowych) przebudowa lub rozbudowa istniejących instalacji do chowu trzody chlewnej tylko do wielkości nie przekraczającej 420 DJP, a dla istniejących instalacji przekraczających 420 DJP nie zwiększanie obsady poza limit określony w pozwoleniu zintegrowanym
5. Wspieranie działań inwestycyjnych na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego,
6. Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja sieci wodociągowej
7. Wdrażanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

Poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona klimatu

Spełnienie wymagań prawnych i standardów emisyjnych w zakresie jakości powietrza oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Dla zapewnienia jego realizacji należy dążyć do:

- zapobiegania niszczenia warstwy ozonowej
- redukcji emisji gazów cieplarnianych zgodnie z ustaleniami zewnętrznymi
- dalszej poprawy jakości powietrza skoncentrowanej przede wszystkim na redukcji zanieczyszczeń obejmującej źródła: energetykę, procesy przemysłowe, transport i niską emisję.

1. Ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych – zwarta zabudowa wiejska
2. Zwiększenie wykorzystania energii z odnawialnych źródeł (OZE)
3. Wprowadzanie elementów samokontroli zakładów poprzez systemy zarządzania środowiskowego (ISO 14000)
4. Wycofywanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową
5. Zwiększenie świadomości społeczeństwa, w tym zakresie oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii, promowanie wykorzystywania biopaliw, ochrona warstwy ozonowej i klimatu

	CELE ŚRÓDOKRESOWE (do 2014 r.)	KIERUNKI DZIAŁAŃ
Poprawa klimatu akustycznego	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem emitowanym przez środki transportu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie realizacji inwestycji wpływających na zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego 2. Wspieranie działań sektora gospodarczego realizującego zadania redukujące emisję hałasu do środowiska 3. Monitorowanie przestrzegania zasad strefowania terenów w planowaniu przestrzennym w odniesieniu do nowo zagospodarowanych terenów
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ochrona mieszkańców przed ponadnormatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych 2) Dążenie do utrzymania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i dla terenów dostępnych dla ludności poniżej poziomów dopuszczalnych 	Monitorowanie przestrzegania zasad ochrony ludzi przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych w planowaniu przestrzennym w odniesieniu do terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności
Ochrona przed poważnymi awariami	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ograniczenie skutków poważnych awarii w odniesieniu do ludzi oraz środowiska 2) zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych poprzez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takich awarii 3) dążenie do zminimalizowania ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej poprzez pełną identyfikację zakładów o dużym ryzyku i zakładów o podwyższonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intensyfikacja inspekcji i kontroli wszystkich zakładów mogących być potencjalnymi źródłami poważnych awarii 2. Dopuszczenie Jednostek Ratowniczych w sprzęt do ratownictwa techniczno – chemicznego 3. Edukacja społeczeństwa na wypadek wystąpienia poważnych awarii

Źródło: Opracowanie własne

W celu określenia ram głównych strategii działania na rzecz ochrony środowiska gmina Smołdzino w latach 2011 – 2020 będzie realizować niżej wymienione kierunki działań:

Tabela 9: Priorytety polityki ekologicznej gminy Smółdzino

Kierunki działania	Zadania
Infrastruktura wodno - ściekowa	<ul style="list-style-type: none"> • budowa kanalizacji sanitarnej • budowa oczyszczalni przyzgodowych • budowa kanalizacji deszczowych • budowa, remonty i modernizacje sieci wodociągowej
Infrastruktura energetyczna	<ul style="list-style-type: none"> • zmiana systemów ogrzewania • termomodernizacja budynków użyteczności publicznej • wykorzystanie energii odnawialnej (m.in. budowa kolektorów słonecznych)
Działania na rzecz ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • usuwanie azbestu • rozwój selektywnej zbiórki odpadów • likwidacja dzikich wysypisk • usuwanie odpadów wielkogabarytowych zagrażających środowisku
Podniesienie skuteczności nauczania	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja projektów edukacji pozdrowotnej, ekologicznej i profilaktycznej
Rozwój usług turystycznych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój gospodarstw ekologicznych

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Analiza SWOT dla poszczególnych obszarów strategicznych

Każdy z obszarów strategicznych przyjętych dla polityki ekologicznej gminy Smółdzino został poddany analizie SWOT opracowanej pod kątem ochrony środowiska. Analiza ta pozwala na kompleksową ocenę sytuacji, która uwzględni mocne (Strengths) oraz słabe (Weaknesses) strony danego obszaru a także pokazuje, jakie szanse (Opportunities) lub zagrożenia (Threats) mogą one stwarzać. Wyniki analizy przedstawione zostały poniżej w formie tabeli.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dobrze rozwinięte rolnictwo 2. Walory kulturowe 3. Walory przyrodniczo – turystyczne: - pomniki przyrody - park narodowy - obszary Natura 2000 - użytki ekologiczne	1. Duża ilość gospodarstw domowych opalanych węglem. 2. Słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa (brak połączeń PKP, rzadkie kursy PKS) 3. Niewielki udział innych sektorów gospodarki niż rolnictwo w lokalnym rozwoju

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Smółdzino na lata 2011 - 2014
z perspektywą do roku 2018

Wykonany przez: Eko-Log Sp. z o.o. 61-063 Poznań; ul. Dobrowita 16

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - istnienie szlaków turystycznych i przyrodniczo – regionalnej ścieżki dydaktycznej - korzystne warunki do rozwoju wędkarstwa 4. Sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki 5. Dobra jakość gleb 6. Korzystne warunki do rozwoju agroturystyki 7. Niskie stężenia większości substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne 	<ul style="list-style-type: none"> 4. Zły stan techniczny większości dróg 5. Brak zbiorczego systemu zaopatrzenia mieszkańców w gaz 6. Niski poziom wykształcenia
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> 1. Rozkwit aktywnych form wypoczynku 2. Rozwój technologii w zakresie OZE w tym ferm wiatrowych i biomasy 3. Postęp w realizacji Programów Rolnośrodowiskowych 4. Stworzenie możliwości i zachęt dla rozwoju prywatnego przedsiębiorstwa transportowego – zmniejszenie bezrobocia i usprawnienie komunikacji zbiorowej 5. Dalsze rozbudowa kanalizacji w miejscach, w których będzie to uzasadnione ekonomicznie przy jednoczesnej promocji systemów przydomowych oczyszczalni w rejonach gminy o bardzo rozproszonej zabudowie 6. Rozwój agroturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Degradacja naturalnych siedlisk poprzez wzmożony ruch turystyczny, śmiecenie i płoszenie zwierzyny, niekontrolowaną rekreacją wodną 2. Potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko ferm wiatrowych 3. Zbyt intensywna eksploatacja zasobów naturalnych 4. Zwiększanie ilości biogenów dostających się do wód powierzchniowych (m.in. z terenów rolniczych) mogących powodować przyspieszenie procesu eutrofizacji 5. Zanieczyszczanie wód powierzchniowych ściekami komunalnymi, które mogą powodować degradację siedlisk w tym wymieranie cennych gatunków ryb 6. Wysokie ryzyko występowania pożaru na terenach leśnych 7. Niekontrolowana niska emisja (źródło podwyższonych stężeń ozonu) 8. Starzenie się drzewostanu

4.3. Zadania ekologiczne na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018

Przy planowaniu strategii ekologicznej gminy Smołdzino, wzięto pod uwagę następujące kryteria:

- (1) cele i kierunki działań przyjęte przez województwo pomorskie do realizacji do roku 2014
- (2) wytyczne polityki ekologicznej kraju
- (3) analizę SWOT wykonaną dla stanu środowiska w gminie Smołdzino

Analiza SWOT pomogła określić ogólną strategię dla polityki ekologicznej gminy. Na jej podstawie oraz przy uwzględnieniu wytycznych dokumentów nadrzędnych (w tym cele główne zaproponowane przez województwo pomorskie) określono cele szczegółowe oraz kierunki działań, a następnie najważniejsze zadania ekologiczne, które pomogą ochronić poszczególne komponenty przyrody ożywionej i nie ożywionej omawianego obszaru (tabela poniżej).

Za główny cel, jaki powinien być w najbliższych latach przez Urząd Gminy Smołdzino w zakresie ochrony środowiska, przyjęto zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego gminy w celu poprawy jakości życia jej mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności tak gminy, jak i regionu.

Z celów i kierunków działań, jakie zgodnie z wytycznymi WPOŚ powinny być realizowane przez gminną politykę ekologiczną, wybrano najistotniejsze, w oparciu o przeprowadzoną analizę SWOT. Zatem w latach 2011 – 2013 do priorytetowych ekologicznych realizujących gminny program ochrony środowiska należeć będą:

- Rozwój ekoturystyki, turystyki wiejskiej i agroturystyki, który doprowadzi do zwiększenia liczby podmiotów gospodarczych świadczących usługi w tym zakresie;
- Zwiększenie świadomości ekologicznej oraz dobrych praktyk wśród rolników, co przełoży się na większą ilość osób korzystającą z możliwości, jakie dają PROW;
- Rozwój OZE na terenie gminy.

Realizacja tych celów pozwoli na optymalny rozwój całego obszaru gminy zarówno biorąc pod uwagę aspekty środowiskowe, jak również społeczne i ekologiczne.

Pozostałe cele odnoszą się do mniejszych problemów, związanych z poszczególnymi celami śródkresowymi wyznaczonymi przez Program Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego. Są to zagadnienia bardziej szczegółowe, odnoszące się do konkretnych obszarów gminy. Stąd też będą realizowane w miarę możliwości finansowych i potrzeb oraz we współpracy z ludnością lokalną.

Tabela 10: Cele i kierunki polityki ekologicznej gminy oraz zadania ekologiczne, jakie pozwolą je zrealizować, z uwzględnieniem podziału na obszary strategiczne oraz priorytety ekologiczne.

CELE SZCZEGÓŁOWE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	ZADANIA
I OBSZAR STRATEGICZNY: Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju		
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój ekoturystyki, turystyki wiejskiej i agroturystyki, który doprowadzi do zwiększenia liczby podmiotów gospodarczych świadczących usługi w tym zakresie 	<p>Ochrona przyrody i krajobrazu</p> <ol style="list-style-type: none"> Zachowanie dla przyszłych pokoleń terenów o wyróżniających się w skali regionu walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych; Wsparcie dla inicjatyw i inwestycji wspierających promocję gminy 	<ol style="list-style-type: none"> Dostosowanie reżimów ochronnych na obszarach chronionych do potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu oraz do zamierzeń rozwoju społeczno - gospodarczego Realizacja powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych Dalsze wdrażanie strategii rozwoju obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych oraz gatunków <ol style="list-style-type: none"> Monitoring siedlisk cennych przyrodniczo Promocja walorów turystycznych regionu – stworzenie gminnego przewodnika turystycznego dostępnego również za pośrednictwem internetu Organizacja imprez plenerowych we współpracy z PTTK i innymi NGO. Wsparcie dla tworzenia nowych ośrodków agroturystycznych i gospodarstw ekologicznych Szeroka akcja informacyjna wśród rolników dot. PROW (patrz: ochrona powierzchni ziemi i gleb) Realizacja projektów edukacji ekologicznej
<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie świadomości ekologicznej oraz dobrych praktyk wśród rolników, co przełoży się na większą ilość osób korzystającą z możliwości, jakie dają PROW 		

CELE SZCZEGÓLÓWE

KIERUNKI DZIAŁAŃ

ZADANIA

Ochrona powierzchni ziemi i gleb

1. Szeroka akcja informacyjna wśród rolników dot. PROW, prawidłowej gospodarki odchodami zwierzęcymi, wpływu nieprawidłowej gospodarki rolnej i hodowli zwierząt na stan środowiska przyrodniczego
2. Uruchomienie Gminnego Punktu Informacji Ekologicznej, który poprzez współpracę z lokalną prasą, organizację szkoleń i dystrybucję materiałów informacyjnych, wpieralaby ekologiczną i efektywną gospodarkę rolną

- 1) Wdrażanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.
- 2) Wrażanie programów rolnościrodowiskowych uwzględniających działania prewencyjne

Ochrona zasobów glebowych przed degradacją i nieracjonalnym użytkowaniem

II OBSZAR STRATEGICZNY: Przystosowanie do zmian klimatycznych

• **Rozwój OZE na terenie gminy i inne zadania dot. przystosowania do zmian klimatu**

Poprawa jakości powietrza atm. I ochrona klimatu oraz wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych

Spełnienie wymagań prawnych i standardów emisyjnych w zakresie jakości powietrza oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Dla zapewnienia jego realizacji należy dążyć do:

- zapobiegania niszczenia warstwy ozonowej
- redukcji emisji gazów cieplarnianych zgodnie z ustaleniami zewnętrznymi
- dalszej poprawy jakości powietrza skoncentrowanej przede wszystkim na redukcji zanieczyszczeń obejmującej źródła: energetykę, procesy przemysłowe, transport i niską emisję.

- 1) Ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych – zwarta zabudowa wiejska,
- 2) Zwiększenie wykorzystania energii z odnawialnych źródeł (OZE), w tym elektrowni wiatrowych i wykorzystanie biomasy,
- 3) Zwiększenie świadomości społeczeństwa, w tym zakresie oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii, promowanie wykorzystywania biopaliw, ochrona warstwy ozonowej i klimatu,

1. Wsparcie nowych inwestycji w zakresie rozwoju na terenie gminy OZE
2. Gazyfikacja gminy
3. Zmiana systemów ogrzewania
4. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej

* PROW - Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007-2013

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Smoldzino na lata 2011 - 2014 z perspektywą do roku 2018

Wykonany przez: Eko-Log Sp. z o.o. 61-063 Poznań; ul. Dobrowita 16

5. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI NA LATA 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018

Zadania ekologiczne, jakie gmina przyjęła do realizacji na lata 2011 – 2013 z perspektywą na lata 2014 – 2017 zostały podzielone na:

- *zadania własne* – finansowane w większości lub całościowo ze środków własnych gminy;
- *zadania koordynowane* – finansowane w większości lub całościowo ze środków zewnętrznych, będących do dyspozycji organów i instytucji administracji publicznej szczebla powiatowego, wojewódzkiego lub centralnego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom wojewódzkim, bądź centralnym, a także finansowane ze środków przedsiębiorstw.

5.1. Struktura finansowania

Koszty planowanych przedsięwzięć w większości bardzo trudno jest oszacować. Wynika to zarówno z niepełnej wiedzy odnośnie potrzeb, jak również ilości środków, jakie uda się pozyskać do ich realizacji (tabela poniżej).

Instrumenty finansowe, jakimi Urząd Gminy w Bobrowie zamierza się posłużyć celem realizacji przyjętej Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska to, poza środkami własnymi przede wszystkim:

- dofinansowania powiatowego, wojewódzkiego i narodowego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW / NFOŚiGW)
- kredyty bankowe na preferencyjnych warunkach udzielane przez Bank Ochrony Środowiska
- strukturalne fundusze unijne w tym w tym fundusze przeznaczone na Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
- pozyskiwanie partnerów strategicznych i sponsorów wśród inwestorów prywatnych oraz organizacji ekologicznych i fundacji działających w zakresie ochrony środowiska

Większość instytucji, które udziela dotacji lub korzystnie oprocentowanych pożyczek na inwestycje w dziedzinie ochrony środowiska, jak i prywatni inwestorzy, wymagają, by inwestycja osiągnęła możliwie jak największy efekt ekologiczny i objęła swoim zasięgiem jak największy obszar i liczbę mieszkańców aglomeracji czy gminy. Stąd realizowane inwestycje mają głównie charakter gminy. W dużej mierze wymagać będą również współpracy z innymi gminami i innymi organami administracji publicznej szczebla lokalnego i regionalnego. Z tym również związany jest duży nacisk położony w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Smołdzino na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy i promowanie wśród nich programów umożliwiających skorzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania np. z przeznaczonego dla właścicieli gruntów ornych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich lub dotacji na realizację inwestycji w zakresie OZE.

Tabela 11: Harmonogram zadań przewidzianych do realizacji na terenie gminy Smołdzino w latach 2011 – 2014 z perspektywą do 2018 (zadania: W – własne, K – koordynowane)

ZADANIA EKOLOGICZNE	LATA REALIZACJI				JEDNOSTKI i PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	SZACOWANE KOSZTY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
	2011-2012	2013	2014	2015-2018			
I OBSZAR STRATEGICZNY: Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju							
1. Monitoring siedlisk cennych przyrodniczo	K	X	X	X	Urząd Gminy we współpracy z RDOŚ, WIOS i uczelniami wyższymi	-	
2. Realizacja projektów edukacji ekologicznej	W	X	X	X	Urząd Gminy	-	
II OBSZAR STRATEGICZNY: Przystosowanie do zmian klimatycznych							

Ochrona przyrody i krajobrazu

ZADANIA EKOLOGICZNE	LATA REALIZACJI				JEDNOSTKI i PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	SZACOWANE KOSZTY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
	2011 -2012	2013	2014	2015 -2018			
1. Wsparcie inwestycji typu OZE	W zależności od ilości projektów	W zależność ci od ilości projektó w	W zależno ści od ilości projektó w	W zależno ści od ilości projektó w	Urząd Gminy	W zależności od ilości projektów	Budżet Gminy
III OBSZAR STRATEGICZNY: Ochrona różnorodności biologicznej							
1. Informacja i edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w zakresie zagrożenia pożarowego i sposobu przeciwdziałania pożarom, jaki istnieje na terenie gminy – współpraca z lokalnymi Ochotniczymi Strażami Pożarnymi	W	X	X	X	Urząd Gminy we współpracy z OSP	-	- Budżet gminy, - WFOŚiGW (pożyczka) - środki budżetu - środki U.E.
1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	W	60 tys.	30 tys.	30 tys.	Urząd Gminy	120 tys.	

Ochrona klimatu, powietrza

Ochrona i rozwój lasów

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Smoldzino na lata 2011 - 2014
z perspektywą do roku 2018

Wykonany przez: Eko-Log Sp. z o.o. 61-063 Poznań; ul. Dobrowiata 16

ZADANIA EKOLOGICZNE	LATA REALIZACJI				JEDNOSTKI i PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	SZACOWANE KOSZTY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
	2011 -2012	2013	2014	2015 -2018			
Kształtowanie Zasobów wodnych Ochrona jakości wód							
	K	X	X	X	WIOŚ	-	
2. Regularny monitoring wód i gleb							
1. Monitoring istniejących zbiorników małej retencji oraz wód i urządzeń wodnych	K	X	X	X	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	ok. 30 tys./rok	budżet KPZMIUW

6. REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

6.1. Struktura zarządzania środowiskiem

Do instrumentów wspomagających realizację programu ochrony środowiska należą instrumenty polityki ekologicznej, zasady zarządzania środowiskiem, wynikające z zakresu kompetencyjnego administracji samorządowej szczebla powiatowego i gminnego. W zarządzaniu środowiskiem szczególną rolę pełni „Program ochrony środowiska”, który z punktu widzenia władz gminy, może być postrzegany jako instrument koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska oraz intensyfikacji współpracy różnych instytucji i organizacji, opartej o dobrowolne porozumienia na rzecz efektywnego wdrażania niniejszego Programu.

Rozpoczęta z dniem 1 stycznia 1999 roku reforma ustrojowa państwa wprowadziła trójstopniowy system działania samorządu terytorialnego: województwo, powiat (także miasto na prawach powiatu) oraz gmina (również wiejska). Poniżej przedstawiono niektóre kompetencje i zadania władz gminy wynikające z następujących aktów prawnych:

- Ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
- Ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późniejszymi zmianami);
- Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami).

Władze Gminy odpowiadają za następujące zadania z zakresu gospodarki środowiskiem:

- ochronę środowiska – najczęściej poprzez wprowadzanie zakazów i nakazów dotyczących sposobu użytkowania powierzchni, przestrzeni i zasobów naturalnych oraz poprzez organizacyjno – finansowe stwarzanie podstaw do budowy komunalnych urządzeń ochrony środowiska;
- zarządzanie środowiskowe gminą;
- promowanie zasad zrównoważonego rozwoju;
- opracowywanie i realizację programów ekorozwoju gminy, jak np. program ochrony środowiska, plan gospodarki odpadami czy strategia zrównoważonego rozwoju;
- opracowywanie i realizację jednostkowych proekologicznych dokumentów, jak np. dotyczących ograniczenia niskiej emisji, stworzenia parku miejskiego itp.

Do zadań własnych Gminy z zakresu środowiska należy:

- gospodarka terenami;

- ład przestrzenny;
- ochrona środowiska;
- dbałość o infrastrukturę techniczną służącą ochronie środowiska (wodociągi, oczyszczalnie ścieków, kanalizacja, składowiska odpadów);
- zieleń komunalna i zadrzewianie;
- utrzymanie czystości i porządku oraz gospodarka odpadami na terenie gminy;
- tworzenie warunków do selektywnej zbiórki odpadów;
- zajęcie się bezpiecznymi zwierzętami;
- zatwierdzenie ugody w sprawach zmian stosunków wodnych na gruntach;
- organizowanie ochotniczych drużyn ratowniczych;
- zarządzanie ewakuacją ludności na wypadek zagrożenia np. powodziowego;
- edukacja ekologiczna;
- opiniowanie projektów dokumentów dot. tworzenia parku krajobrazowego;
- wprowadzanie form ochrony przyrody;
- ustanawianie parków wiejskich i miejskich;
- opiniowanie rocznych planów łowieckich;
- współdziałanie z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich oraz rozstrzyganie sporów;
- ustalanie statutu uzdrowiska;
- opiniowanie powołania i odwołania naczelnego lekarza uzdrowiska.

Oddziaływanie Gminy na środowisko naturalne może być:

- ✓ bezpośrednio, jak w przypadku:
  - zużycia energii, wody i innych materiałów przez pracowników urzędu;
  - recyklingu odpadów biurowych;
  - transportu pracowników;
  - emisji zanieczyszczeń do atmosfery;
- ✓ pośrednio, jak w przypadku:
  - gospodarki komunalnej i mieszkaniowej;
  - zaopatrzenia mieszkańców w wodę;
  - odprowadzania ścieków;
  - gospodarki odpadami;
  - edukacji ekologicznej.

Władze gminne mogą wykonywać swe zadania z zakresu gospodarowania środowiskiem dzięki

instrumentom finansowym i prawnym, takim jak:

- wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów;
- kary pieniężne za samowolne usuwanie drzew i zakrzewień;
- ustanawianie ograniczeń czasu pracy lub korzystania z urządzeń uciążliwych dla środowiska;
- nakazywanie czynności ograniczających uciążliwość dla środowiska;
- określanie warunków i wymagań wobec osób hodujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych;
- nakazywanie wykonania zabezpieczeń wody przed zanieczyszczeniem i zakaz odprowadzania ścieków bez pozwolenia wodnoprawnego.

Rada Gminy oddziałuje na środowisko pośrednio, poprzez:

- uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- uchwalanie budżetu gminy;
- uchwalanie planów gospodarczych i rozwojowych mikroregionu;
- ustalanie zakresu działań jednostek pomocniczych.

Uchwalanie podatków i opłat lokalnych, w tym np. stawek za usuwanie i unieszkodliwianie odpadów, czy podejmowanie decyzji odnośnie współpracy z innymi jednostkami, jak np. tworzenia związku gmin itp.

7.2. Zarządzanie programem

Podstawową zasadą realizacji Programu Ochrony Środowiska powinna być zasada wykonywania zadań jednostek związanych z systemem zarządzania środowiskiem, świadomych istnienia programu i ich uczestnictwa w nim.

Z punktu widzenia programu można wyodrębnić następujące podmioty:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem;
- podmioty realizujące zadania programu;
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu;
- społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Głównym wykonawcą Programu Ochrony Środowiska Gminy Smołdzino i podmiotem zarządzającym jego realizacją, jak również pełniącym funkcje kontrolne jest Rada Gminy. Dysponuje on kompetencjami w zakresie ustalania strategii rozwoju gminy, tworzenia polityki przestrzennej w postaci miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wydawania decyzji o warunkach zabudowy

i zagospodarowania terenu, gospodarki wodno - ściekowej, gospodarki odpadami, gospodarki zielenią.

Bezpośrednie zarządzanie programem realizowane przez odpowiednie służby samorządu miejskiego polegać będzie na inicjowaniu, organizowaniu i okresowej weryfikacji elementów programu. Innymi uczestnikami programu (podmiotami realizującymi zadania) są podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez program.

Wszyscy uczestnicy programu są zobowiązani do współpracy w realizacji programu, do solidarnego ponoszenia kosztów jego realizacji oraz wspierania słabszych partnerów.

Do najważniejszych zadań w ramach zarządzania programem i środowiskiem zaliczają się:

1. Wdrażanie programu ochrony środowiska Gminy Smołdzino:

- koordynacja wdrażania programu;
- ocena realizacji celów krótkoterminowych;
- raporty o stopniu wykonania programu;
- weryfikacja celów krótkoterminowych i głównych działań.

2. Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, system informacji o środowisku:

- rozwój różnorodnych form edukacji;
- dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie;
- wykorzystanie mediów w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska;
- wydawanie broszur i ulotek informacyjnych;
- szersze włączanie się organizacji pozarządowych w proces edukacji ekologicznej.

3. Wspieranie zakładów/instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem.

6.3. Monitoring

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie, którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania, jak i również będą mogły być dokonane ewentualne modyfikacje Programu. Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska;
- monitoring programu;
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska

Jest to system kontroli środowiska, narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie których tworzona jest nowa polityka. Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu.

W przypadku aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Smołdzino zaproponowano wybrane, najistotniejsze wskaźniki (mierniki) dla oceny celów głównych przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i powinna być modyfikowana (tabela poniżej).

Monitoring programu

Najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań. Gmina Smołdzino na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w programie.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie dla okresu do 2018 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie Prawo ochrony środowiska, dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

Monitoring odczuć społecznych

Jest on sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do powiatowych władz środowiskowych.

Tabela 12: Proponowane wskaźniki do oceny realizacji poszczególnych celów szczegółowych

Wskaźnik	Jednostka
POPRAWA GOSPODARKI WODNEJ I OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA	
Długość sieci wodociągowej	km

Środowiska została wyznaczony szereg zadań ekologicznych opartych na celach priorytetowych. Zaliczamy do nich:

- Rozwój ekoturystyki, turystyki wiejskiej i agroturystyki;
- Zwiększenie lesistości na terenie gminy oraz poprawa kondycji drzewostanu;
- Zwiększenie świadomości ekologicznej oraz dobrych praktyk wśród rolników, co przełoży się na większą ilość osób korzystającą z możliwości, jakie dają PROW;
- Poprawa jakości wód powierzchniowych;

Z powodu typowo rolniczego charakteru gminy jednym z zasadniczych celów jest zmniejszenie ilości biogenów dostających się do wód powierzchniowych (m.in. z terenów rolniczych) mogących powodować przyspieszenie procesu eutrofizacji. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez stosowanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej przez rolników gminy Smołdzino. Istotnym celem jest również obniżenie stopnia zanieczyszczenia wód powierzchniowych ściekami komunalnymi, które mogą powodować degradację siedlisk w tym wymiaranie cennych gatunków ryb. Budowa kolejnych odcinków kanalizacji lub zbiorników bezodpływowych pozwoliłaby na realizację tego celu. Kolejnym ważnym celem jest obniżenie niskiej emisji. Ze względu na cenne formy ochrony przyrody ważne powinno być zachowanie bioróżnorodności i wykorzystanie potencjału turystycznego.

Program Ochrony Przyrody gminy Smołdzino ma za zadanie stymulować podmioty działające na terenie gminy, aby zostały zredukowane niepożądane skutki dla środowiska przyrodniczego. Ponadto powinien wspierać proces rozwoju społeczno-ekonomicznego w celu zapewnienia możliwie najlepszych warunków bytu mieszkańców gminy Smołdzino.

8. Bibliografia

Akty prawne

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2007 r. prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1183);
- Dyrektywy w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory 92/43/EWG.

Materiały źródłowe

- Program Ochrony Środowiska powiatu słupskiego 2004 r. (akt. 2010 r.);
- Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska powiatu słupskiego;
- Program ochrony środowiska województwa pomorskiego;
- Raport o stanie środowiska województwa pomorskiego w 2009 roku;

Strony internetowe

- www.gdansk.wios.gov.pl
- bip.smoldzino.com.pl/
- pl.wikipedia.org
- smoldzino.most.org.pl
- www.powiat.slupsk.pl
- bip.powiat.slupsk.pl
- www.pomorskie.eu

9. Spis tabel

Tabela 1: Zmiany liczby ludności w gminie Smołdzino w latach 2008 - 2010.....	8
Tabela 2: Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej	9
Tabela 3: Wykaz użytków ekologicznych.....	12
Tabela 4: Klasyfikacja poziomów stężeń substancji w powietrzu atmosferycznym ze względu na zdrowie ludzi.....	15
Tabela 5: Dopuszczalne wartości poziomów hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu ważone wskaźnikami LAeqD, LAeqN,, w odniesieniu do jednej doby.....	16
Tabela 6: Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę	

mieszkaniową.....	17
Tabela 7: Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych w środowisku dla miejsc dostępnych dla ludności.....	18
Tabela 8: Cele i kierunki działań gminy Smołdzino na lata 2011 - 2014 wynikające dokumentów nadrzędnych	20
Tabela 9: Priorytety polityki ekologicznej gminy Smołdzino.....	25
Tabela 10: Cele i kierunki polityki ekologicznej gminy oraz zadania ekologiczne, jakie pozwolą je zrealizować, z uwzględnieniem podziału na obszary strategiczne oraz priorytety ekologiczne.....	28
Tabela 11: Harmonogram zadań przewidzianych do realizacji na terenie gminy Smołdzino w latach 2011 – 2014 z perspektywą do 2018 (zadania: W – własne, K - koordynowane).....	31
Tabela 12: Proponowane wskaźniki do oceny realizacji poszczególnych celów szczegółowych.....	38